

*Academy of Sciences
of Moldova*

*National Institute for
Economic Research*

*Ministry of Economy
of the Republic of Moldova*

ECONOMIC GROWTH IN CONDITIONS OF GLOBALIZATION

**International Scientific and Practical Conference
VIII-th edition**

VOLUME I

October 17-18

Chisinau, 2013

EXPORTUL PRODUSELOR VINICOLE

*Tatiana IAȚIȘIN, drd., cercetător științific,
IEFS al Academiei de Științe a Moldovei*

A great importance is given to the promotion of exports of local products on the external market in conditions of market economy and expansion of international trade relations. Vine industry is an important sector of the national economy, as well as it represents a sector which brings success to Moldova on the international field.

Key words: wine industry, viticulture, agriculture, export alcoholic.

Agricultura este unul dintre cele mai importante sectoare ale economiei moldovenești. Viticultura, pentru Republica Moldova, e o adevărată carte de vizită. Viile ocupă o suprafață totală de 140 mii ha plantații viticole, dintre care 128 mii ha pe rod. Recolta de struguri, în 2011 a atins nivelul de 595 mii tone, iar în 2010, recolta de struguri a alcătuit 482 mii tone. În ultimii ani recolta medie de struguri a variat de la 30 chintale la 1 ha în 2006 până la 45,5 chintale la 1 ha în 2011.

Starea actuală, precum și dinamica dezvoltării suprafețelor de plantații de vițăde vie, este reflectată în figura 1 [1].

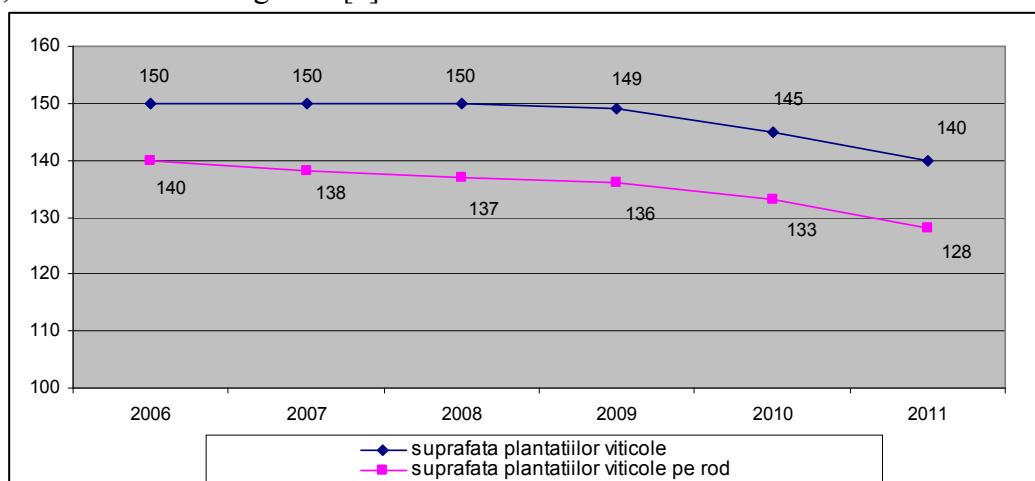

Fig. 1. Dinamica suprafeței totale și pe rod a plantațiilor viticole în Republica Moldova, în anii 2003 -2011, mii ha

Sursa: Elaborată de autor conform datelor, Biroului Național de Statistică, 2012

Vinificația Moldovei posedă o bogată istorie, care are rădăcini adânci în istoria umană. Republica Moldova se bucură de avantaje naturale pentru producerea vinului care au susținut industria mulți ani, transformând-o în principalul furnizor al fostei Uniuni Sovietice. Moldova este vestită cu vinurile sale dulci și demidulci, precum și cu vinurile de colecție maturate în beciurile de la Cricova și Mileștii Mici. Exporturile de vin au constituit o sursă importantă de venituri în valuta străină și de asigurare cu locuri de munca. Sectorul vitivinicol influențează mijloacele de existență a fermierilor mici care furnizează struguri întreprinderilor de prelucrare și constituie o parte esențială a economiei țării. Moldova este unul din puținii producători de vinuri din Europa, capabilă de a produce vinuri de stiluri diverse.

Industria vinicolă joacă un rol important în economia țării, fiind considerată coloana vertebrală a sectorului agrar. Autoritățile moldovenești acordă atenție deosebită acestei ramuri deoarece este un sector strategic, circa 80—90% din tot volumul vinului produs merge la export, constituind astfel o mare sursă de venit pentru trezoreria statului.

Industria prelucrătoare a producției agricole (IPPA) contribuie cu 3-4% din PIB, în funcție de an. IPPA contribuie cu jumătate din producția industrială brută. După ce a crescut, din 2000, cu rate impresionante de creștere anuală de 15-18%, creșterea industriei prelucrătoare a producției agricole a scăzut până la 5% pe an, în 2004, prăbușindu-se în 2006 până la 81,6%, ca urmare a crizei din sectorul vitivinicol (embargoul la producția alcoolică), care este sectorul dominant în republică, cu o cota de 40% din producția brută a industriei prelucrătoare. Deoarece anul 2008 a fost unul productiv pentru agricultură, rata de creșterea IPPA a fost pozitivă 109,0%. În 2009, atât industria în general, cât și IPPA au suferit de pe urma crizei economice generale și financiare în țările Uniunii Europene, unde ca rezultat indiciile volumului producției industriale a alcătuit 78,9% iar industria prelucrătoare a producției agricole 82,4%. Pe parcursul anului 2012, evoluția economiei naționale arată o răcire a activității economice, datorită factorilor naturali, cum ar fi temperaturile scăzute și ninsorile abundente de la începutul anului 2012, precum și efectele negative ale reînțelei crizei economico-financiare în țările UE, indiciile volumului producției industriale s-a înregistrat la nivelul 96,9% iar industria prelucrătoare a producției agricole 98,3% figura 2 [5].

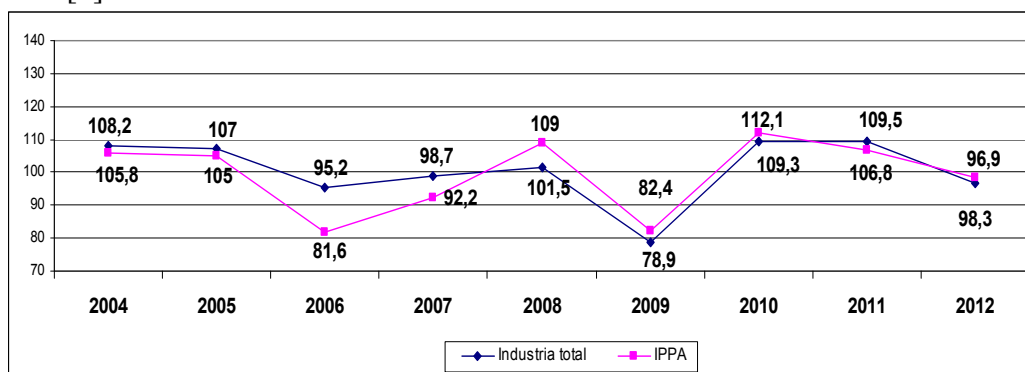

Fig. 2. Dinamica indicii volumului producției industriale inclusiv a industriei prelucrătoare a producției agricole

Sursa: Elaborată de autor, conform datelor Biroului Național de Statistică

Dezvoltarea ramurii vinicole a Republicii Moldova este dependentă în mare măsură de piețele externe de desfacere a producției finite, deoarece circa 80-90% din producția alcoolică este exportată peste hotare.

Exportul în anul 2012 a scăzut cu 2,5%, iar importurile au crescut cu 0,4%. Soldul negativ al balanței comerciale a constituit 3051,3 mil. dolari SUA, cu 76,8 mil. dolari mai mare față de cel înregistrat în anul 2011. Exporturile de băuturi și tutun s-au situat pe locul patru în a. 2012, deținând cota de 10,9 % în total exporturi [5].

Volumul exportului producției alcoolice pe piețele externe în a.a. 2005-2012 au fost în permanentă schimbare și au variat în intervalele 314,26 mln. dol SUA (a. 2005) și 210,65 mln. dol SUA (a. 2012) figura 3 [8]. Situația a început să se schimbe odată cu instituirea embargoului vinicol de către Federația Rusă în martie 2006. Exportul produselor vinicole au scăzut în 2006 cu peste 40%. Aceasta scădere a fost compensată de creșterea exporturilor spre piața europeană, spre România tabelul 1.

Cu toate că, embargoul impus de Rusia a adus daune industriei vinicole din Moldova, aceasta a devenit și un fel de stimulent pentru o tranziție spre o etapă absolut nouă de dezvoltare a ramurii de vinificație. În rezultat, majoritatea producătorilor au venit cu soluții pentru prosperitatea industriei:

- Diversificarea pieței;
- Expansiunea pieței interne;
- Intensificarea controlului asupra calității producerii vinului.

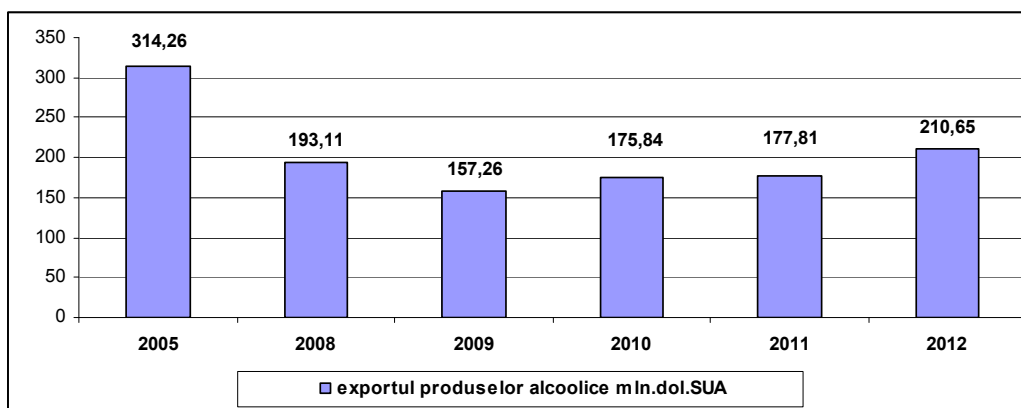

Fig. 3. Dinamica exportului produselor alcoolice pe parcursul aa. 2005-2012
 Sursa: Elaborată de autor, conform datelor Biroului Național de Statistică.

Producția de vinuri moldave este exportată în mai multe țări. În trimestrul I al anului 2013, Republica Moldova a exportat, în Federația Rusă, producție alcoolică în valoare de 17,04 mil. dolari SUA sau cu 16,2% mai mult, comparativ cu perioada similară a anului precedent. Rusia deține primul loc după volumul de achiziție a producției alcoolice moldovenești, cu 29,9% din volumul total al băuturilor alcoolice exportate de Moldova, în ianuarie-martie 2013. În anul 2012, Moldova a majorat exportul de producție alcoolică în Rusia cu 27,4% - până la 61,02 mil. dolari, tabelul 1. Moldova exporta în Rusia, până la introducerea embargoului în anul 2006, circa 80% din producția alcoolică [4].

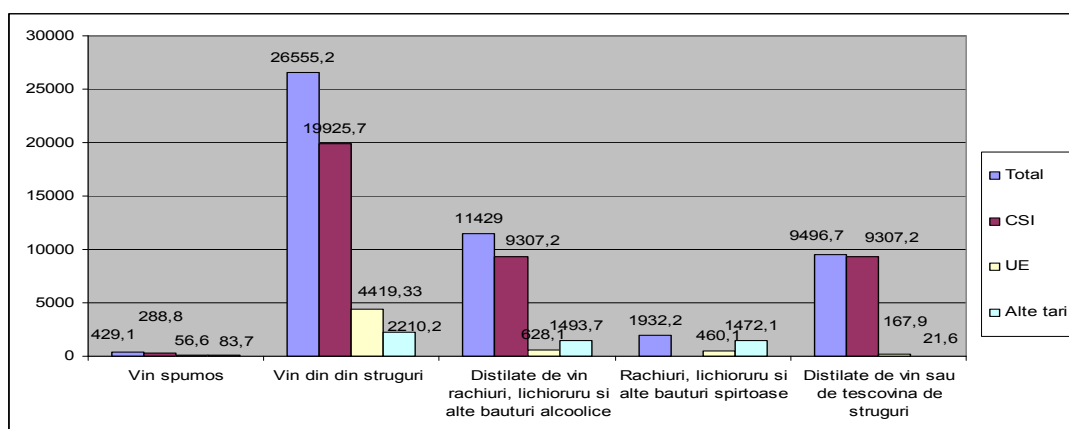

Fig. 4 Exportul produselor alcoolice în anul 2012 (principalele produse)
 Sursa: Elaborată de autor, conform datelor Biroului Național de Statistică

În 2012 s-a exportat în țările CSI vin și must din struguri cu o valoare de 106,4 mln. dol. SUA, vin spumos cu o valoare 6,1 mln. dol. SUA, vin din struguri cu o valoare 100,3 mln. dol. SUA, distilate de vin, rachiuri, lichioruri și alte bauturi alcoolice cu o valoare 49,8 mln. dol. SUA, distilate de vin sau de tescovină de struguri cu o valoare de 49,5 mln. dol. SUA [10].

Conform datelor din tabelul 1 cei mai importanți importatori de producție vinicolă, din țările CSI sunt:

1. Federația Rusa – 61,02 mln. dol SUA
2. Belarusia – 46,04 mln. dol SUA
3. Ucraina – 29,29 mln. dol SUA

Pe parcursul anului 2012, Camera de Licențiere a eliberat 1277 (în total) autorizații pentru exportul de vin, zahăr, grâu, porumb și orz în regim preferențial în

țările UE [3]. Conform datelor Ministerului Economiei, pe parcursul primelor trei luni ale anului 2013, Camera de Licențiere a eliberat 354 autorizații pentru exportul 5,6 mln. litri de vinuri moldovenești în țările Uniunii Europene. Această cantitate constituie 22,4% din cota totală de 24 mln. litri oferită Republicii Moldova de către Uniunea Europeană în cadrul regimului comercial preferențial numit Preferințele Comerciale Autonome (ATP). Acest regim (ATP) permite agenților economici din Republica Moldova începând cu anul 2008 să exporte în țările UE peste 10 mii de poziții tarifare fără achitarea taxelor vamale, iar pentru unele poziții au fost stabilite contingente tarifare. În anul 2011, Uniunea Europeană a majorat cotele pentru fiecare categorie de mărfuri, măbind cota pentru vin cu 15 mln. litri [6].

Republica Moldova a exportat, în anul 2012, în statele UE, fără taxe vamale, peste 162,07 mii decalitre (dal) de vin sau 90,04% din cota anuală de 180 de mii dal.

Tabelul 1. Exportul produselor alcoolice pe parcursul aa. 2005-2012

	2005	2008	2009	2010	2011	2012	Structura						2012/2011 %
							2005	2008	2009	2010	2011	2012	
	mln. dolari SUA						%						
Total	314,26	193,11	157,26	175,84	177,81	210,65	100	100	100	100	100	100	
Rusia	234,92	58,9	52,15	62,20	47,90	61,02	74,8	30,5	33,2	35,4	26,9	29,0	127,4
Belorusia	36,56	46,65	44,02	41,33	38,54	46,04	11,6	24,2	28,0	23,5	21,7	21,9	119,5
Ucraina	18,40	43,81	13,56	23,98	31,93	29,29	5,9	22,7	8,6	13,6	18,0	13,9	91,7
Cazahstar	7,47	9,18	14,37	13,44	16,81	19,49	2,4	4,8	9,1	7,6	9,5	9,3	115,9
SUA	0,79	1,56	1,81	2,56	5,96	12,37	0,3	0,8	1,2	1,5	3,4	5,9	2,1
Polonia	2,39	9,53	9,39	7,97	6,83	7,85	0,8	4,9	6,0	4,5	3,8	3,7	114,9
Gruzia	1,76	2,24	3,67	4,90	3,99	6,28	0,6	1,2	2,3	2,8	2,2	3,0	157,4
China **		0,61	0,37	2,10	3,09	5,75		0,3	0,2	1,2	1,7	2,7	186,1
Cehia	1,27	3,02	3,50	4,13	5,60	4,84	0,4	1,6	2,2	2,3	3,1	2,3	86,4
România	1,59	5,56	3,23	2,41	3,38	4,26	0,5	2,9	2,1	1,4	1,9	2,0	126,0
Germania	1,37	1,78	4,22	2,52	3,03	1,95	0,4	0,9	2,7	1,4	1,7	0,9	64,4
Slovacia	0,01	0,07	0,24	0,48	0,74	1,04			0,2	0,3	0,4	0,5	140,5
Alte țări	5,81	8,22	4,01	5,11	6,48	6,62	1,8	4,3	2,5	2,9	3,6	3,1	102,2

** China continentală *Puncte procentuale

Sursa: Elaborată de autor, conform datelor Biroului Național de Statistică

Principale destinațiile de export în UE cu cea mai mare pondere conform datelor din tabelul 1, au fost Republica Cehă cu 4,84 mln. dol. SUA, Polonia 7,85 mln. dol. SUA, România 4,26 mln. dol. SUA și Germania cu 1,95 mln. dol. SUA.

Pentru promovarea imaginii pozitive a vinurilor moldovenești pe piețele mondiale, companiile vinicole din Republica Moldova participa la cele mai importante concursuri de vinuri și expoziții internaționale, care se petrec în 15 țări ale lumii, iar cele mai recunoscute sunt în Franța, Germania, China, F. Rusă, Letonia, Japonia, Turcia, România, Marea Britanie și altele.

În concluzie:

❖ Agricultură și industria de prelucrare, este sectorul în care este angajată cea mai mare parte a forței de muncă; acesta generează venituri pentru cele mai sărace segmente ale societății - populația rurală; acest sector este implicat activ în exporturi, are poziții bine stabilite pe piețele externe, dar are nevoie stringentă de a adăuga valoare produselor, care urmează să fie exportate; sectorul capabil să reducă inegalitatea regională și care afectează în mod pozitiv situația mediului înconjurător în țară;

❖ Dezvoltarea ramurii vitivinicole a Republicii Moldova este dependentă în foarte mare măsură de piețele externe de desfacere a producției finite, deoarece circa 90% din producția alcoolică este exportată peste hotare.

❖ Din datele prezentate se poate menționa că țările CSI și în continuare rămân ca piață principală de desfacere a producției vinicole moldovenești (până la 80% de la volumul total), dar țările UE devin în ultimul timp o piață reală și foarte importantă pentru realizarea vinurilor produse în Republica Moldova.

❖ Competitivitatea producției vinicole autohtone este într-o bună măsură condiționată de către potențialul exportului vinicol pe diversele piețe ale lumii, acest potențial depinzând de o serie întreagă de factori, ca: modelul de consum, modelul de comerț, legăturile din alte domenii pe care le are comerțul extern moldovenesc cu respectivele piețe, gradul de deschidere la importuri al piețelor respective.

Bibliografie

1. Anuarul Statistic al Republica Moldova. Biroul Național de Statistică a Republicii Moldova. Chișinău, 2012.
2. Cazacu, Aurelia. Analiza gradului de competitivitate a producției vinicole moldovenești. În: Revista Economie și Sociologie nr. 4/2012, pag. 126-130.
3. Moldova a exportat, în UE, peste 162 mii decalitre de vin. Disponibil: <http://point.md/ro/noutati/ekonomika/moldova-a-exportat-in-ue-pest-162-mii-decalitre-de-vin>
4. Moldova a majorat exportul de băuturi alcoolice în Rusia cu 16,2%. Disponibil: <http://www.vinmoldova.md/index.php?mod=news&id=31278>
5. Nota informativă privind situația economico-financiară în sectorul industrial în perioada ianuarie – iunie 2012. Disponibil: <http://www.mec.gov.md/situatia-economico-financ>
6. Peste 5 mln. litri de vin moldovenesc au fost exportate în Uniunea Europeană în primele trei luni ale anului curent. Disponibil: <http://www.mec.gov.md/comunicate/peste-5-mln-litri-de-vin-moldovenesc-au-fost-exportate-in-uniunea-europeana-in-primele-trei-luni-ale-anului-curent/>
7. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Comerțul și dezvoltarea umană. Martie, 2011. Disponibil: <http://europeandcis.undp.org/uploads/public1/files/RO>
8. Raport Situația social-economică a republicii Moldova în anul 2012. Biroul național de Statistică. Disponibil: <http://www.bns.md>
9. Sectorul vinicol: supravețuind o nouă criză? Document de Analiză a Politicilor. Chișinău, 2009.
10. Sursa datelor: Direcția Statistică comerțul exterior și serviciilor de piață. Biroul Național de Statistică a Republicii Moldova.